

Helse- og omsorgsdepartementet

Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref / Saksbehandler

12/2047-4 F02 &13
Lillian Eriksen / tlf. 23 06 43 16

Dato:

15.08.2012

HØRING - NOU 2011: 17 - NÅR SANT SKAL SIES OM PÅRØRENDEOMSORG - FRA USYNLIG TIL VERDSATT OG INKLUDERT (KAASA-UTVALGET)

Fagforbundet viser til departementets høringsbrev av 30.01.2012.

NOU: 2011/17 ”Når sant skal sies om pårørendeomsorg – Fra usynlig til verdsatt og inkludert” berører mange viktige forbedringsområder innenfor pårørendeomsorg i forhold til dagens situasjon. Rapporten er fyldig og detaljert og har tatt på alvor at pårørende har en plass i fremtidens omsorgstjenester og at kommunene får et ansvar for at de pårørende skal settes i stand til å utøve en faglig forsvarlig tjeneste på lik linje med sin egen offentlige tjeneste ved at de pårørende skal få opplæring og veiledning.

Fagforbundet er svært positiv til at utvalget har lagt vekt på å forbedre rettighetene og kvaliteten på tjenestene både for de som mottar og de som yter pårørendeomsorg.

Utvalgets forslag til modell inneholder 3 områder:

1. Utvidet pleiepengeordning for foreldre med barn under 18 år som har alvorlige varige lidelser
2. Ny omsorgstønad på kommunalt nivå, erstatter hjelpestønad og omsorgslønn
3. Lovfestet pårørendestøtte, fra usynlig til verdsatt og inkludert

1. Utvidet pleieordning for foreldre med barn under 18 år som har alvorlige varige Lidelser

Uvalget ser at foreldre til varige syke barn har store omsorgsoppgavene og foreslår en utvidelse av pleiepengeordningen i folketrygdeloven for foreldre med barn under 18 år. Fagforbundet er enig i at det vil sikre en mer økonomisk trygghet til familiene enn dagens ordning gjør. Fagforbundet vil likevel påpeke at det må være rom for at foreldre kan motta pleiepenger også etter at barnet er fylt 18 år, dersom ”barnet” fremdeles bor hjemme og trenger de samme omsorgsoppgavene som før de fylte 18 år.

Fagforbundet ser positivt på utvalgets innstilling om at pleiepengene skal være gradert slik at ingen taper inntekt utfra inntekt i sitt ordinære arbeid. Vi ser det også som positivt at

pleiepengene kan deles mellom foreldrene slik at begge kan ta permisjon fra sitt ordinære arbeid.

Ytelsen skal erstatte bortfall av inntil 50 % arbeidsinntekt, men gis ikke til pårørende som står utenfor arbeidslivet. Dermed kan mange falle utenom ordningen. Det er nok en del foreldre, spesielt gjelder dette for mødre som faktisk ikke har kunne søke seg arbeid fordi omsorgsbyrden har vært så stor. Mange av disse hadde nok valgt å gå i arbeid dersom denne ordningen har vært innført tidligere. Fagforbundet vil påpeke at de som ville gått i arbeid med en annen ordning enn den dårlige ordningen som gjelder i dag også må vurderes i forhold til pleiepenger. De kan vanskelig søke seg en 100 % stilling for så å søke seg permisjon før de tiltrer jobben. Men de kan med pleiepengeordningen søke seg en 50 % stilling. De har tapt lønnsinntekt over mange år, samtidig som de har spart det offentlige for mange penger.

2. Ny omsorgstønad på kommunalt nivå, erstatter hjelpestønad og omsorgslønn

Utvalget har enstemmig gått inn for en framtidig modell for framtidens pårørendeomsorg, modell 1, men har samtidig vurdert 2 andre modeller. Fagforbundet mener i utgangspunktet at modell 2 som har som forslag at omsorgsgiver ansettes i kommunen, kontra modell 1 med pårørendestøtte, hadde vært det beste alternativet både i forhold til at oppgavene som omsorgsgiver yter er et kommunalt ansvar og de arbeidsrettlige forholdene. Vi ser imidlertid at en ansettelse kan komme i konflikt med Arbeidsmiljølovens bestemmelser om midlertidig ansettelse. Fagforbundet støtter utvalgets innstilling til omsorgstønad.

Modell 1 som utvalget foreslår, har vesentlige positive endringer i forhold til dagens ordninger. Fagforbundet ser det som positivt at utvalget går inn for økte permisjonsrettigheter fra ordinært arbeid som må forankres i arbeidsmiljøloven, rett til fridager og vikar ved sykdom og at de som yter pårørendeomsorg skal dekkes av kommunens ulykkesforsikring.

Fagforbundet har ved flere anledninger påpekt at kommunene har forskjellige satser for hvor mye omsorgslønn de pårørende mottar og at det burde være en felles sats for hele landet. Vi synes det er positivt at utvalget går inn for at det skal være en felles sats i alle kommuner.

3. Lovfestet pårørendestøtte, fra usynlig til verdsatt og inkludert

Fagforbundet ser også positivt på at utvalget anbefaler at pårørendestøtten skal omfatte mer enn økonomisk kompensasjon ved bl.a. at de pårørende skal ha de samme rettighetene til omsorgstønad uavhengig av hvor en bor i landet og at vi får en lovfestet ordning for pårørendestøtte. Vi er enig i at dette vil styrke rettsikkerheten både til den som trenger pårørendeomsorg og den som yter omsorgen og jevner ut ulikhetene som er i dagens ordning.

Det at utvalget går inn for at det skal være krav til kontroll, oppfølging og evaluering, ser vi på som veldig viktig for at faglig forsvarlighetsprinsippet også blir ivaretatt ved bl.a. at en tar i bruk individuell plan/omsorgsplan. Utvalget foreslår at det opprettes en koordinator med ansvar for å sikre koordinering av tjenestene og oppfølging. Fagforbundet er enig i at dette er i tråd med ny lov om helse- og omsorgstjenester i kommunene.

Konklusjon

Fagforbundet støtter utvalgets innstilling til modell 1, med noen merknader.

Fagforbundet vil påpeke at det må være rom for at foreldre kan motta pleiepenger også etter at barnet er fylt 18 år, dersom "barnet" fremdeles bor hjemme og trenger de samme omsorgsoppgavene som før de fylte 18 år.

Ytelsen i pleiepengeordningen skal erstatte bortfall av inntil 50 % arbeidsinntekt, men gis ikke til pårørende som står utenfor arbeidslivet. Dermed kan mange falle utenom ordningen. Det er nok en del foreldre, spesielt gjelder dette for mødre som faktisk ikke har kunne søke seg arbeid fordi omsorgsbyrden har vært så stor. Mange av disse hadde nok valgt å gå i arbeid dersom denne ordningen har vært innført tidligere. Fagforbundet vil påpeke at de som ville gått i arbeid med en annen ordning enn den dårlige ordningen som gjelder i dag også må vurderes i forhold til pleiepenger. De kan vanskelig søke seg en 100 % stilling for så å søke seg permisjon før de tiltrer jobben. Men de kan med pleiepengeordningen søke seg en 50 % stilling. De har tapt lønnsinntekt over mange år, samtidig som de har spart det offentlige for mange penger.

Utvalget kunne presisert mer at det er de offentlige omsorgstjenestene som har ansvar for å gi et kvalitativt godt tilbud til de som mottar omsorgstjenester og derfor må vurdere hvem som kan yte pårørendeomsorg.

Ved å ta vekk hjelpestønad, kan det være mange, spesielt pensjonister som vil få tapt inntekt i forhold til det de har i dag. Pensjonistene vil ikke ha rett til omsorgstønad, men mottar i dag hjelpestønad. Vi vet at mange pensjonister har store omsorgsoppgaver for sin ektefelle, samboer eller foreldre. Fagforbundet mener at disse også burde hatt en stønad for det arbeidet de yter og at det bør utredes nærmere før hjelpestønad blir tatt bort for disse.

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Lillian Eriksen
rådgiver

Vedlegg:
Kopi: